

Kutenics Kinga

KUTENICS KINGA

Azonos célok, eltérő módszerek

– Stratégiai együttműködés a helyiekért Komárom-Esztergom vármegyében

A tatai Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság 2016-ban kapcsolódott be a Kárpát-Medencei Népfőiskolai Hálózat kialakításába, mely eredményeként a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóságával is szoros együttműködést épített ki.

Tata a Kisalföld keleti peremvidékét alkotó Győr–Tatai-teraszvidék területén, a Gerecse hegység nyugati előterében található. Közel 24 000 lakosával Komárom-Esztergom Vármegye harmadik legnagyobb városa. A település az Árpád kortól lakott, Luxemburgi Zsigmond vára által királyi lakhelyként, az Esterházyaknak köszönhetően kastéllyal rendelkező grófi birtokközpontként, az Öreg- és a Cseke-tónak hála a „Vizek városaként” is ismert.

Itt nyitotta meg kapuit Magyarország első állami népfőiskolája, a Tatai Népfőiskola 1940. január 7-én Magyary Zoltán segítségével. Magyary Zoltán, közigazgatási szakember, a Budapesti Tudományegyetemen szerzett államtudományi oklevelet (1910),

majd jogtudományi doktorátust (1912). Kiváló adottságainak köszönhetően végigjárta a köztisztviselői ranglétrát. Pályájának első fele 1910-1930 között a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumhoz és a Klebelsberg Kuno által irányított tudománypolitikához kapcsolódott. 1936-1938 között munkatársaival és tanítványaival a Tatai járás tudományos vizsgálatát végezte. 1938-ban megjelent „Mi lesz Tatatóvárosból?” című tanulmánya új feladatokat, célokat fogalmazott meg a két város egyesítése kapcsán. Munkásságára alapozva Tata Város Önkormányzata azóta kidolgozta és elfogadta az első és a második Magyary-tervet is, melyek a város legkomplexebb fejlesztési terveivé váltak. Magyary Zoltán neve 1938 óta szinte egybeforrott a településsel és azóta is szervezőerő, hívószó a város közigazgatásában, közösségi művelődésében egyaránt.

A Tatai Népfőiskola célja a fiatalok ismereteinek bővítése, szellemi fejlődésük, tájékozottságuk elősegítése volt, amit sikeresen teljesítettek. A programok a dán népfőiskolai gyakorlatnak

megfelelően bentlakásosak voltak. A jelenleg rendelkezésre álló adatok szerint 165 fő vett részt a népfőiskola tanfolyamain a működés négy éve alatt.

Az újraindult népfőiskolai tevékenység az egykori Tatai Népfőiskola alapértékeit megőrizve, de az alakulás idejének igényeire épülve indult útjára 1995-ben. Az egyesületi formában működő szervezet elnöke Keresztesi József lett, aki meghatározó eredményeket ért el a város közművelődésében. 20 sikeres tanév után, 2015-ben Borsó Tibor vette át az elnöki feladatokat, ő a hazai és nemzetközi partnerségek, a stratégiai együttműködések kiépítését, erősítését vállalta fel.

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság közművelődési tevékenységét a népfőiskolai mozgalom hagyományainak megfelelően szerteágazó területeken végzi. A szabad művelődés, az élethosszig tartó tanulás, valamint a kompetenciafejlesztés lehetőségét – közhasznú státuszának megfelelően – igyekszik minél szélesebb kör számára ingyenesen elérhetővé tenni. Non- és informális képzéseivel, rendkívül változatos témájú tanfolyamaival, előadásaival hiánypótló szerepet tölt be nemcsak a városban, de a térségben egyaránt, napjainkban is. Az alapvető cél ugyanaz maradt: megtalálni azokat a témákat, amelyekkel az embereket újra személyes közösségekbe lehet szervezni, és teremtő együttgondolkodásra, tanulásra, új ismeretek megszerzésére lehet ösztönözni. Feladataik ellátására Tata Város Önkormányzatával határozatlan időre kötött közművelődési megállapodásuk a garancia.

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság a Kárpát-medencei Népfőiskolai Hálózathoz való 2016. évi csatlakozásával egyértelműen letette voksát a közművelődés szolgálatára, valamint a hagyományok, helyi értékek őrzése, ápolása és gyarapítása mellett. A hálózaton belül működő népfőiskolai intézmények megerősítése és kötelekeik szorosabbra vonása a Nemzeti Művelődési Intézet feladata is, melyhez partnerséget kínált. Kultúrstratégiai intézményként tevékenységének központjában a közösségi művelődés fejlesztése áll, annak intézményi, szakember-ellátottsági és forrásteremtési hátterét biztosítva.

A Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatósága és a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság 2017-ben kezdte meg szoros együttműködését, mely első lépéseként a Népfőiskola járási értékfeltáró fórumain segítettek szakmailag az intézet munkatársai a szervezetet. Az egyesület folyamatosan részt vesz Tata város és Komárom-Esztergom vármegye értékeinek, hagyományainak feltárásában és bemutatásában, a helyi és vármegyei értéktár bővítésében. E tevékenységnek köszönhetően a Tatai Népfőiskola működése és tevékenységének jelentősége 2020 decemberében felvételt nyert Komárom-Esztergom vármegye értéktárába.

A Nemzeti Művelődési Intézet Művelődő közösségek Észak-Magyarországon EFOP-3.7.3-16-2017-00148 számú projektjén belül a Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatósággal partnerségi együttműködés keretében két közös kezdeményezést valósítottak meg.

2018 őszén a tatai Piarista Rendházban – a népfőiskola székhelyén – három alkalomból álló szabadegyetemet szerveztek, amelyek a közösségi gazdálkodás, a lokális élelmiszerellátás

közösségi dimenzióját, a közösségek megerősítését, valamint a gazdaság és a társadalomfejlesztés kapcsolatát járták körbe. A képzéssorozat egyben előkészítése is volt egy tatai bevásárló közösség megalakulásának. Az esemény két elméleti napját követően, a résztvevők „testközelből” figyelhették meg a fent említett bevásárló közösség első nyílt napját, részesei lehettek az alakulás első fázisának.

Mindent a közösségről szabadegyetem előadás © Edelmayr Zsolt

2019 októberétől 12 alkalomból álló műhelysorozat indult. A havonta megvalósuló foglalkozások célja a közösségi szerepvállalás fontosságának megismertetése a környezetvédelem tükrében. Külön kiemelt programként a résztvevők két alkalommal látóúton vehettek részt, hogy az elméleti felkészítés és ismeretszerzés mellett a gyakorlatban megvalósult beruházásokat is megtekinthessenek. A végül 2021-ben záruló program résztvevőinek egybehangzó véleménye szerint, a műhelyfoglalkozás és a látóutak tapasztalatai azóta beépültek nemcsak a csoporttagok, de a népfőiskolai működés mindennapjaiba is.

A Nemzeti Művelődési Intézet által 2020 decemberében elindított Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság három fővel vehetett részt a szervezet munkatársainak fejlesztése, tudásgyarapítása céljából. A program keretében ketten középfokú és egy fő felsőfokú képesítést szerezhetett. A leendő közművelődési munkatársak széleskörű és magasszintű tananyagot sajátíthattak el, ami modulokra bontva tartalmazta többek között az alapfogalmakat, a gyakorlati kivitelezés lehetőségeit, illetve a legkorszerűbb szervezési módszereket és eszközöket.

A résztvevők beszámolóí hűen foglalják össze a két félév benyomásait, tanulási élményét:

„Már a képzés elején nyilvánvalóvá vált, hogy a kapott tudás és a bemutatott gyakorlat nagy hasznunkra lesz. A tanultakat a mindennapi munkában szinte folyamatosan alkalmazni lehet. A munkamódszernek megfelelően a csoportunk tagjai gyakran beszámolnak saját környezetükről, gondjairól, örömeikről, széles bepillantást engednek a hazai közművelődési viszonyokba. Sok-sok tapasztalatot gyűjthettünk ezáltal. A feladatokat igyekeztünk valós adatokra támaszkodva megoldani, reméljük, hogy az eredmények ezáltal jól hasznosulnak intézményünk számára is.”

„Az elmúlt időszak bebizonyította, hogy nagyobb szükség van ránk, közművelődésben dolgozókra, mint korábban volt. Kihívás volt számunkra, hogy elérjük az otthonaikba zárkózott embereket. Ebben nagy segítséget nyújtott a képzésben elsajátított

tudás, hogy áthidaljam a felmerülő problémákat és folytassam munkámat. Emellett nagyon értékesek az újonnan megismert kollégák és a velük kialakított kapcsolati tőke. Bízom benne, hogy mihamarabb új, sikeres projekteket dolgozhatunk együtt.”

Az új sikeres közös projektre nem sokáig kellett várni, hiszen 2021 őszén a Nemzeti Művelődési Intézet elindította ASzakkör – Tudásunkkal kézen fogva programját, ami immár harmadik éve járul hozzá a településeken az aktív közösségi élet újraindításához és fenntartásához, az értékek feltárásához, megőrzéséhez és a tudás átadásához. A Kárpát-medencei szakkörrelt újraélesztésére indított program az aktív közösségi tevékenységek népszerűsítését tűzte ki célul és az alkotást helyezi előtérbe a magyar kulturális hagyományok és tevékenységek megerősítésével. Tatán a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság vállalta fel a feladatot, 20-20 alkalommal, heti gyakorisággal eddig összesen nyolc szakág foglalkozásait kínálva az érdeklődőknek. Közel 100 szakköri tag került bevonásra, a projekthez kapcsolódó Szakkörvezetés módszertana képzésen három fő vett részt az igazgatóságon.

Tudásunkkal kézen fogva szakköri megnyitó © Domai János

Tatán a kötelező és nem kötelező közművelődési feladatok teljesítésében számos szereplő vesz részt. A város saját intézményein és szervezetein túl közművelődési megállapodással rendelkező helyi civil szervezetek, gazdasági társaságok és további, megállapodással nem rendelkezők, színes és sokrétű tevékenységet végeznek a területen. Mindezen résztvevők teljeskörű szakmai összehangolásáért, a programválaszték kiegyensúlyozottabbá tételéért a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság a helyi Közművelődési Kerekasztal létrehozását kezdeményezte 2021 végén. A korábbi, többéves előkészítő munkát követően végül 2022. február 23-án megalakult a Közművelődési Kerekasztal hat civil szervezet és két gazdasági társaság részvételével. A Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatósága a kezdetektől „bábáskodott” a „projekt” felett, szakmai előadásokkal, önkormányzati és civil egyeztetésekkel segítve a folyamatot.

A pandémiára adott válaszként létrehozott JóGyakorlatON felületen, a Nemzeti Művelődési Intézet interaktív online platformján lehetőség nyílik arra, hogy a szakma képviselői megosszák egymással jó gyakorlataikat, tapasztalataikat, abból a célból, hogy a közösségépítés, a kulturális szervező munka minél hatékonyabban és közvetlenebbül folyhasson a szakmabeliek és a partnerszervezetek között. 2022 nyarán a Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóság tematikus adásának egyik főszereplőjeként a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság mutatkozhatott be. A filmben a népfőiskola elnöke, Borsó Tibor és munkatár-

sai villantották fel a szervezet sokrétű kulturális, közművelődési, közösségszervező és tudásmegosztó tevékenységének egy-egy szegmensét.

Közművelődési Kerekasztal alakuló © Poczki Ernő

Dr. Kis Tiborné a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság tagja Lakiteleken kitüntetését vehetett át a Nemzeti Művelődési Intézet vezetésétől. Példaértékű közművelődést támogató és segítő munkája, valamint az identitástudatot megerősítő tevékenysége elismeréseként Közművelődést Támogató díjban részesült.

A 28. éve fennálló tatai népfőiskola színes, sokrétű tevékenységrendszerével jelentősen hozzájárult az itt élők identitásának erősítéséhez, a hagyományos tatai lokálpatriotizmus gazdagításához. Biztosítja a város és a vármegye gazdag múltjának megismerését, valamint a modern világunk változásainak megértéséhez, az új ismeretek megszerzéséhez vezető, elérhető tudást.

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság stratégiai partnereként hisszük, hogy a Kárpát-medencei Hálózat tagjaival való együttműködés olyan értékalapú erőforrás-gazdálkodás, amely a közművelődés keretrendszerén belül – egymást kiegészítve és erősítve – vármegyei szinten is képes megsokszorozni lehetőségeinket és eredményességünket.

KUTENICS KINGA

A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem művészettudomány szakán szerzett diplomát, majd a budapesti Eötvös Lőránd Tudományegyetemen kulturális menedzser bizonyítványt. 10 évet töltött a közoktatásban, 20 éve foglalkozik gyermek- és ifjúsági táboroztatással nonprofit és for-profit szektorban egyaránt. 2013-tól 5 évig Vértesszőlős Községi Házát, Könyvtárát és Tájházát irányította. 2017-től a Cselekvő Közösségek Komárom-Esztergom vármegyei kulturális közösségfejlesztő mentora, 2019 áprilisától a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóságának módszertani referense.

HAZÁNK ELSŐ ÁLLAMI
NÉPFŐISKOLÁJA EMLÉKÉRE.

TATÁN MŰKÖDÖTT 1940-től 1944-ig.

Tata Barátainak Köre, 1980.

